

Ενημερωτικό σημείωμα

Για την διαχείριση αρδευτικού νερού και τους φορείς της
(Τοπικοί Οργανισμοί Εγγείων βελτιώσεων, ΤΟΕΒ)

Οι φορείς και η διαχείριση του νερού στη χώρα μας

Είναι ευρέως γνωστό ότι στην Ελλάδα με το ημίξηρο κλίμα της και την ανορθολογική και χαμηλής αποδοτικότητας Διαχείριση του νερού, η κατανάλωση αρδευτικού νερού ανέρχεται πρακτικά σε ποσοστά πάνω από 80% . Ειδικά στη Θεσσαλία (ίσως και σε άλλες περιοχές) ανάλογα και με τις πληθυσμιακές συγκεντρώσεις και την ανάπτυξη κατά περιοχή του πρωτογενούς τομέα, το ποσοστό αυτό υπερβαίνει το 90% του συνόλου. Αξίζει να σημειωθεί επίσης ότι το αρδευτικό νερό συχνά και κατά την διαδικασία μεταφοράς του (με τους ανοικτούς αγωγούς – στραγγιστικά δίκτυα) αποτελεί το «εργαλείο» μεταφοράς των ποικίλων ρυπαντικών φορτίων της παραγωγικής διαδικασίας (φάρμακα, λιπάσματα κλπ) σε υπόγεια οικοσυστήματα, με ανυπολόγιστες οικολογικές επιπτώσεις. Φυσικά η Θεσσαλία αποτελεί τυπική περίπτωση για όλα τα παραπάνω.

Παρότι όμως η άρδευση στηρίζεται στο μεγαλύτερο μέρος της στα υπόγεια νερά (γεωτρήσεις που τις λειτουργούν οι ιδιοκτήτες τους αγρότες συνήθως ανεξέλεγκτα), εντούτοις ένα σημαντικό μέρος του αρδευτικού νερού (που προέρχεται τόσο από επιφανειακά όσο και από υπόγεια) σε πολλές περιοχές της Θεσσαλίας το διαχειρίζονται οι οργανισμοί που προαναφέραμε.

Είναι προφανές ότι η υστέρηση σε πρωτοβουλίες και ενεργοποίηση της Πολιτείας για την επίλυση των προβλημάτων της λειτουργίας των οργανισμών αυτών, έχει συσσωρεύσει πολλές παθογένειες στον πρωτογενή και όχι μόνο τομέα της οικονομίας και στα επιβαρυμένα οικοσυστήματα, δημιουργώντας μεγάλα «βάρη» και υποχρεώσεις στις επόμενες γενιές. Συνεπώς οφείλουμε άμεσα να αρχίσουμε μια συστηματική προσπάθεια και να μην περιοριζόμαστε σε μπαλώματα» και κινήσεις εντυπωσιασμού.

Εδώ που φτάσαμε και μπροστά στο αδιέξοδο η Πολιτεία όφειλε να κάνει το χρέος της, να ασχοληθεί επιτέλους με τον υπερώριμο πρόβλημα αναμόρφωσης και εκσυγχρονισμού του θεσμικού πλαισίου των ΓΟΕΒ/ΤΟΕΒ, να επανεξετάσει γενικότερα τους κανόνες διαχείρισης του αρδευτικού νερού με επιστημονικά και όχι μικροπολιτικά κριτήρια, να δρομολογήσει δράσεις για την

εξοικονόμηση και τον περιορισμό της σπατάλης του νερού, έργα για τον εκσυγχρονισμό των συστημάτων άρδευσης κ.ο.κ.

Κατά την άποψή μας τα χρονικά περιθώρια δράσης δεν είναι απλώς «στενά», έχουμε ήδη ξοδέψει τον χρόνο που η φύση και η επιστήμη μας είχαν «παραχωρήσει».

Μέχρι σήμερα οι πολιτικοί μας δεν βλέπουν σφαιρικά τα προβλήματα των ΤΟΕΒ, μεσολαβούν για ρυθμίσεις των χρεών τους στην ΔΕΗ (θύμα και αυτή στην όλη υπόθεση) και υποβάλλουν ευκαιριακές προτάσεις στην εκάστοτε κυβέρνηση, αντί να κάνουν από κοινού προτάσεις για την θεσμική και λειτουργική ανασυγκρότηση των ΤΟΕΒ (και όχι μόνον) και να προωθήσουν συστηματικά τον εκσυγχρονισμό των αρδευτικών δικτύων, την προώθηση μέτρων εξοικονόμησης νερού κ.α.

Κατά την άποψή μας σε αυτή την κατεύθυνση πρέπει να κινηθούν Κυβέρνηση, Υπουργεία, Βουλευτές, Αυτοδιοικητικοί αλλά και οι συνειδητοποιημένοι αγρότες. Όλα τα άλλα απαλύνουν μεν τις εντυπώσεις όμως, αντικειμενικά, λειτουργούν ως λαϊκισμός, διαιωνίζουν την αναποτελεσματικότητα των ΤΟΕΒ, συνεχίζουν την άδικη κατανομή των βαρών υπέρ των κακοπληρωτών και λειτουργούν ανασχετικά ως προς την υγιή αγροτική ανάπτυξη, κάτι που είναι προς το συμφέρον όλων μας.

Ενιαίος Φορέας Διαχείρισης Υδάτων

Η αναγκαιότητα της ενιαίας διαχείρισης όλων των κατασκευασμένων υδατικών έργων στη Θεσσαλία καθώς και όσων γίνουν στο μέλλον με **Ενιαίο Φορέα Διαχείρισης Υδάτων**, αποτελεί αίτημα των Θεσσαλών εδώ και πολλά χρόνια, μόνο που είχε διαφορετικό περιεχόμενο για κάθε έναν από τους φορείς.

Είναι πλέον καιρός να συμφωνήσουν κράτος και φορείς-χρήστες (Τοπική Αυτοδιοίκηση, αγρότες, επιμελητήρια, κ.α) ότι το σημερινό υπάρχον σχήμα απέτυχε και ότι το όποιο νέο εγχείρημα σήμερα θα είναι ιδιαίτερα πολύπλοκο και απαιτεί την εξασφάλιση πολλών προϋποθέσεων (πολιτική βούληση, εξασφάλιση οικονομικών πόρων κ.α). Η βασική ιδέα είναι να θεσπιστεί - με τη συμμετοχή του κράτους και των χρηστών - όργανο ενιαίας διοίκησης και διαχείρισης των υδατικών θεμάτων και των αντίστοιχων βασικών έργων (ταμίευση, μεταφορά), ενώ η εκμετάλλευση θα ανήκει στα υποκείμενα όργανα (π.χ. η ύδρευση στις ΔΕΥΑ, η άρδευση στους ΟΤΑ ή την μετεξέλιξη των ΤΟΕΒ κ.ο.κ.)

Ο νέος αυτός φορέας διοίκησης και διαχείρισης των υδατικών έργων στην Θεσσαλία, θα αποτελέσει την μετεξέλιξη του αναποτελεσματικού και γραφειοκρατικού υφιστάμενου διοικητικού συστήματος και θα πρέπει να έχει την αρμοδιότητα και την επάρκεια της υλοποίησης (σε όλα τα στάδια) των έργων ταμίευσης επιφανειακών νερών, μαζί με τα παράλληλα έργα που απαιτούνται, καθώς και την λειτουργία και συντήρηση αυτών. Ταυτόχρονα θα μπορέσει να προωθήσει τη χρήση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στη διαχείριση των δικτύων και της εφαρμογής του νερού που θα συμβάλουν στην εξοικονόμηση νερού, διαχείριση οφειλών κλπ.

Οι μεταρρυθμίσεις στη διαχείριση του νερού, οι δράσεις & τα μέτρα που αφορούν τους χιλιάδες χρήστες & τους δεκάδες φορείς στη Θεσσαλία, θα υλοποιηθούν με επιτυχία, μόνο στα πλαίσια ενός ενιαίου, σύγχρονου & αποτελεσματικού φορέα, που θα έχει ενιαίους κανόνες, θα εμπνέει εμπιστοσύνη & θα βοηθήσει να ξεπεραστούν νοοτροπίες & «αγκυλώσεις» δεκαετιών.

Πρέπει οριστικά να εκλείψει, η πολυδιάσπαση αρμοδιοτήτων το διοικητικό «αλαλούμ» & η «θεσμική αναρχία» που παρατηρείται.

Μόνο με ένα τέτοιο όργανο θα είναι δυνατή στο μέλλον, η αντιμετώπιση των οξυμένων προβλημάτων διαχείρισης του νερού στη Θεσσαλία και ο εκσυγχρονισμός ενός τομέα που πάσχει τις τελευταίες δεκαετίες.

Συμπερασματικά, οι εμπειρίες πολλών ετών με τα προβλήματα που περιγράφονται σε δημοσιεύματα και άρθρα, σε συνδυασμό με τα νέα θεσμικά εργαλεία της Ε.Ε. και της χώρας μας (π.χ. οδηγία 60/2000 κ.α.), μπορούν να βοηθήσουν στην εκπόνηση ενός νέου θεσμικού πλαισίου που θα αναβαθμίσει την λειτουργία των ΤΟΕΒ, θα τους προσφέρει εργαλεία βελτίωσης της λειτουργίας, εκσυγχρονισμού και αποτελεσματικότητας, ενώ παράλληλα θα διασφαλίσει την δίκαιη και αρμονική αξιοποίηση των υδατικών πόρων σε σχέση με τους υπόλοιπους χρήστες νερού και γενικότερα με το κοινωνικό σύνολο.

Λάρισα 27/2/2021

Κώστας Γκούμας, Γεωπόνος

e-mail: goumas.kostas@gmail.com

Τηλ. Οικίας : +30-2410-236837

Κινητό Τηλ. : +30-6974379263

Δ/νση : Λ. Κατσώνη 39 - 41221 Λάρισα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Άρθρα, δημοσιεύματα και αναρτήσεις για ΤΟΕΒ

1. Οι ΤΟΕΒ, η διαχείριση υδάτων και το περιβάλλον * (3/3/2017)

*Ο Κώστας Γκούμας είναι γεωπόνος, πρώην πρόεδρος ΓΕΩΤΕΕ/ΚΕ και
Ο Φώτιος Θ. Γραβάνης γεωπόνος - ομότιμος καθηγητής του ΤΕΙ Θεσσαλίας,
πρώην πρόεδρος ΓΕΩΤΕΕ/ΚΕ

<https://www.eleftheria.gr/m/%CE%B1%CF%80%CF%8C%CF%88%CE%B5%CE%B9%CF%82/item/154300-%CE%BF%CE%B9-%CF%84%CE%BF%CE%B5%CE%B2,-%CE%B7-%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CF%87%CE%B5%CE%AF%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%B7-%CF%85%CE%B4%CE%AC%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%84%CE%BF-%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B2%CE%AC%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%BD.html>

2. Αφιέρωμα στο αρδευτικό νερό και τους οργανισμούς που το διαχειρίζονται (ΤΟΕΒ) :

<https://www.ypethe.gr/news/pagkosmia-imeria-neroy-2018-afieroma-sto-ardeytiko-nero-kai-toys-organismoys-poy-diaheirizontai>

3. Τοπικοί Οργανισμοί Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ) :

<https://www.ypethe.gr/archive/topikoi-organismoi-eggeion-veltioseon-toev>

4. Δημοσιεύματα - επικαιρότητα Τοπικών Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων :

<https://www.ypethe.gr/archive/dimosieymata-epikairoτητα-topikon-organismon-eggeion-veltioseon>

5. Άρθρο Δ. Κωνσταντόπουλου - Ζητείται ελπίς : Ένα κοινωνικό σωσίβιο για τους ΟΕΒ :

<http://newpost.gr/politiki/674930/arthro-d-kwnstantopoyloy-zhteitai-elpis-ena-koinwniko-swsibio-gia-toys-ueb>

6. Στη Βουλή το αρδευτικό του ΤΟΕΒ ΜΑΤΙ Τυρνάβου :

<https://www.ypethe.gr/news/sti-voyli-ardeytiko-toy-toev-mati-tyrnavoy>

7. Προτάσεις για ρυθμίσεις οφειλών αγροτών προς τη ΔΕΗ Συνάντηση Σκρέκα με στελέχη της ΔΕΗ :

<https://www.thessaliatv.gr/news/85479/protaseis-gia-ruthmiseis-ofeilon-agroton-pros-ti-dei/?fbclid=IwAR12kmlhkn1RgAL1lihODMKESf608WubINc-3fhX8GewYTvcLWIMY1qYzSA#.XjFPcyE5iE0.facebook>

8. ΠΑΣΕΓΕΣ -ΙΝΑΣΩ : ΜΕΛΕΤΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΕΝΙΑΙΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΔΕΥΤΙΚΟΥ ΝΕΡΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ :

https://www.ypethe.gr/sites/default/files/archivefiles/2009_06_prologos_xanthaki_meletis_inaso_gia_to_nero.pdf

9. Με επικοινωνιακές τακτικές και μικροπολιτική διαχείριση η αντιμετώπιση των προβλημάτων των ΤΟΕΒ :

<https://www.ypethe.gr/news/me-epikoinoniakes-taktikes-kai-mikropolitiki-diaheirisi-i-antimetopisi-ton-provlimaton-ton-toev>

10. Εναρκτήριο λάκτισμα για το ΔΣ της Ένωσης Αρδευτών Ελλάδος :

<https://www.agronews.gr/thesmika/182105/enarktirio-laktisma-tis-enosis-ardeuton-ellados/#.Xjg73I5VzzM.facebook>